

Hartfalen: (hydroxy)chloroquine

6987

Datum literatuursearch: 20 september 2018

CONCLUSIE

Door (hydroxy)chloroquine geïnduceerde cardiotoxiciteit met als gevolg het optreden van hartfalen is in meerdere cases beschreven. Het is niet bekend of patiënten met hartfalen verergering van hartfalen ervaren door chloroquine.

Niet bewaken vanwege onvoldoende bewijslast.

AANVULLENDE OPMERKINGEN

- De cases/studies die in de review van Tönnemann e.a. (2013) zijn opgenomen zijn niet afzonderlijk bekeken.

PICO

P(atient)	Met hartfalen
I(ntervention)	(hydroxy)chloroquine in gebruik
C(omparison / Control)	Geen (hydroxy)chloroquine in gebruik
O(utcome)	Verergering hartfalen

OVERIG- voldoet niet aan PICO

Zoekterm PubMed: (chloroquine OR hydroxychloroquine) AND (heart failure)

Bron	Resultaten/ opmerkingen
Tönnemann E, et al. Chloroquine cardiomyopathy - a review of the literature. Immunopharmacol Immunotoxicol. 2013 Jun;35(3):434-42.	Resultaten • Er zijn 40 cases opgenomen in de review over het optreden van cardiomyopathie na gebruik van (hydroxy)chloroquine. • De meeste cases hebben SLS of reumatoïde artritis. • Bij 29 patiënten leidde cardiomyopathie tot het optreden van congestief hartfalen en 6 patiënten ondervonden syncope. Bij 3 patiënten trad acuut hartfalen op. • Het is onduidelijk of en welke risicofactoren (zoals onderliggende aandoening, cumulatieve dosis, duur van de behandeling) een rol spelen bij het optreden van cardiomyopathie. Opmerkingen SHB • Het is niet beschreven dat de cases hartfalen in de voorgeschiedenis hebben. • Mogelijk zijn reumatische aandoeningen een risicofactor voor hart en vaatzieken.
Joyce E. et al. Hydroxychloroquine cardiotoxicity presenting as a rapidly evolving biventricular cardiomyopathy: key diagnostic features and literature review. European Heart Journal: Acute Cardiovascular Care 2012; 2(1) 77–83	Resultaten • Meer dan 70 cases van cardiotoxiciteit zijn beschreven, minder dan de helft is daadwerkelijk bewezen aan de hand van biopsie. Cardiotoxiciteit is veel gezien onder SLE patiënten. • Case-report. Vrouw van 52 jaar oud werd voor nader onderzoek vanwege verslechtering van o.a. NYHA klasse 2–3 dyspneu gedurende 4-6 weken maar geen klinische symptomen van hartfalen. Er is geen hartfalen in de voorgeschiedenis • Hydroxychloroquine 400mg/ dag was in gebruik voor reumatoïde artritis. • LV-ejectiefractie van 30-35% werd gezien aan de hand van herhaalde echocardiografie.

<i>Citation tracking Scientific Statement</i>	Aan de hand van verschillende onderzoeken werd de diagnose Hydroxychloroquine-geïnduceerde cardiomyopathie vastgesteld waarna behandeling voor hartfalen werd gestart volgens de vigerende richtlijnen.
---	---

RICHTLIJNEN

Bron	Resultaten/ opmerkingen
AHA Scientific Statement Circulation. 2016;134:e32–e69.	Prescription Medications That May Cause or Exacerbate HF Chloroquine en hydroxychloroquine worden geclassificeerd als: - Causes direct myocardial toxicity - Exacerbates underlying myocardial dysfunction - Major magnitude of HF induction of precipitation Level C: Very limited populations evaluated. Data have been reported in case reports, case studies, expert opinion, and consensus opinion. In deze <i>Scientific Statement</i> wordt gemeld dat er meer dan 70 cases met (hydroxy)chloroquine-geïnduceerde cardiotoxiciteit zijn beschreven. Risicofactor voor cardiotoxiciteit is onder andere leeftijd, duur van therapie, hogere dosis, cardiale aandoeningen in de voorgeschiedenis en renale insufficiëntie) Aanbevelingen van de auteurs is o.a. om een risico-afweging te maken. Wanneer bijvoorbeeld het gunstige effect veel groter is dan het risico dan dient het geneesmiddel te worden toegepast.
WHO guidelines for the treatment of malaria – 3rd ed. 2015	http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/162441/9789241549127_eng.pdf;jsessionid=C755B4D6C333B1D67C7E2B5C7117DB31?sequence=1 Geen waarschuwing opgenomen over patienten met hartfalen en gebruik van chloroquine
LCR Malaria 2017	Geen waarschuwing opgenomen over patienten met hartfalen en gebruik van chloroquine
KNGF-richtlijn Reumatoïde artritis (2017)	Patiënten met RA hebben in vergelijking met gezonde personen wel een verhoogd risico op comorbiditeit, zoals cardiovasculaire aandoeningen.

SPC

Bron	Resultaten/ opmerkingen
A-CQ 100 Chloroquine 100 mg, 23 mei 2018. Geraadpleegd 20 sept 2018	Rubriek 4.4 <i>Bijzondere waarschuwingen en voorzorgen bij gebruik</i> Cardiomyopathie Bij patiënten die met chloroquine behandeld worden, zijn gevallen van cardiomyopathie gemeld die tot hartfalen leidden, soms met fatale afloop (zie rubriek 4.8 en 4.9). Indien zich tekenen en symptomen van cardiomyopathie voordoen tijdens de behandeling met chloroquine, dient de behandeling te worden gestopt.

RISICOFACTOREN

Risicofactoren	leeftijd, duur van therapie, hogere dosis, renale insufficiëntie
----------------	--

	Contra-indicatie	Actie	Datum
Beslissing	Nee	Nee	29 oktober 2018